

Parkieten in Nederland in de winter van 2024/2025

Verslag van slaapplaatstellingen

Jip Louwe Kooijmans

Sovon-rapport 2025/18

Parkieten in Nederland in de winter van 2024/2025

Verslag van slaapplaatstellingen

Jip Louwe Kooijmans

Sovon-rapport 2025/18
Dit rapport is samengesteld in opdracht van NEM

Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2025

Dit rapport is samengesteld in opdracht van Netwerk Ecologische Monitoring (NEM).

Wijze van citeren: Louwe Kooijmans, J.. 2025. Parkieten in Nederland in de winter van 2024/2025.

Verslag van slaapplaatstellingen. Sovon-rapport 2025/18. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Foto's omslag: Harvey van Diek

ISSN-nummer: 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Toernooiveld 1

6525 ED Nijmegen

e-mail: info@sovon.nl

website: www.sovon.nl

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon en/of opdrachtgever.

Inhoud

Samenvatting	6
1. Inleiding	7
2. Achtergrond	8
2.1. Niet eenvoudig te tellen	8
2.2 Meetnet Slaapplaatsen	8
2.3 Waarom tellen?	8
2.4 Soorten	8
2.4.1 Halsbandparkiet <i>Psittacula krameri</i>	9
2.4.2 Grote Alexanderparkiet <i>Psittacula eupatria</i>	10
2.4.3 Monniksparkiet <i>Myiopsitta monachus</i>	11
3. Methode en waarneemomstandigheden	12
3.1 Methode	12
3.1.1 Voorbereiding	12
3.1.2 Telprotocol	13
3.2 Weersomstandigheden	13
4. Foutendiscussie	14
5. Resultaten	15
5.1 Halsbandparkiet, landelijk resultaat	15
5.1.1 Ruimtelijke verspreiding	15
5.1.2 Karakterisering slaapplaatsen	17
5.2 Halsbandparkiet, resultaten per regio	17
5.2.2. Noord-Holland	19
5.2.3 Rest van Nederland	20
5.3 Halsbandparkiet, resultaten in historisch perspectief	20
5.4. Grote Alexanderparkiet	22
5.5. Monniksparkiet	23
6. Discussie	24
6.1 Toekomst van parkieten in Nederland	24
6.2 Concurrentie en overlast	24
6.3 Hoe verder?	25
7. Dankwoord	26
Literatuur	27

Samenvatting

In Nederland leven momenteel 27.500 – 28.000 Halsbandparkieten. Dit aantal is gebaseerd op twee landelijke slaapplaatstellingen van parkieten die in de winter van 2024/25 zijn uitgevoerd. De tellingen werden gehouden op 21 december 2024 en 11 januari 2025. Deze landelijke tellingen waren een vervolg op eerder uitgevoerde tellingen in 2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15 en 2021/22. Alle bekende slaappleaatsen zijn gecontroleerd en geteld. In steden waar slaappleaatsen werden vermoed maar nog niet waren vastgesteld, is gericht gezocht naar nieuwe locaties.

De provincie Zuid-Holland huisvest veruit het grootste aantal Halsbandparkieten van Nederland. Concentraties van 1000 of meer Halsbandparkieten zijn geteld in Den Haag (6350), Schiedam (3500), Leiden/Leiderdorp (2800), Rotterdam (2700) en Alphen aan den Rijn (1000). Provincie Zuid-Holland wordt gevolgd door Noord-Holland, waar het grootste aantal nog altijd wordt geteld in Amsterdam (5000), gevolgd door Purmerend (1000) en Zaandam (1000). Buiten deze twee provincies huisvest alleen de stad Utrecht (1300) momenteel meer dan 1000 Halsbandparkieten. Deze negen steden huisvesten samen 88,5% van alle overnachtende Halsbandparkieten in Nederland. De verspreiding overdag is veel ruimer en deze steden vervullen een belangrijke regionale functie voor de lokale halsbandparkietenpopulaties.

De huidige populatiegrootte van de Halsbandparkiet betekent een groei van minimaal 6000 individuen ten opzichte van de vorige telling in 2021/22. De populatiegrootte van de Halsbandparkiet heeft zich in Nederland de afgelopen twintig jaar vervijfvoudigd. Deze recente toename mag dan ook geen verrassing zijn en het einde van de groei lijkt nog lang niet in zicht. Ook de ruimtelijke verspreiding neemt nog steeds toe en het ligt in de lijn der verwachting dat deze (onder de huidige omstandigheden) de komende jaren zal blijven toenemen.

Van de Grote Alexanderparkiet werden 985 individuen geteld. Dit is een groei van 400 exemplaren ten opzichte van de vorige telling in 2021/22. Vooral nog heeft de Grote Alexanderparkiet zich alleen gevestigd in Amsterdam. Maar deze ‘grote broer’ van de Halsbandparkiet wordt in toenemende mate waargenomen in de wijde omgeving van het tot nu toe bekende verspreidingsgebied.

Het aantal Monniksparkieten daarentegen blijft stabiel op een laag niveau. De huidige populatie bestaat uit hooguit 55 individuen. Lokaal is de ruimtelijke verspreiding in de afgelopen jaren wel toegenomen. De ruimere verspreiding zou een voorteken kunnen zijn van een verdere uitbreiding, zoals die in andere landen op het Europese continent ook heeft plaatsgevonden.

1. Inleiding

In Nederland broeden jaarlijks drie exotische parkietensoorten: de Halsbandparkiet *Psittacula krameri*, de Grote Alexanderparkiet *Psittacula eupatria* en de Monniksparkiet *Myiopsitta monachus*. Dit zijn door mensen geïntroduceerde uitheemse soorten, die van nature niet in ons land voorkomen. De populatieontwikkeling van elk van deze soorten verloopt anders. Met landelijke tellingen willen wij zicht krijgen op de huidige stand van zaken van deze soorten.

Begin jaren zeventig heeft de Halsbandparkiet *Psittacula krameri* zich in Nederland gevestigd als broedvogel. De soort is inmiddels een algemene broedvogel. Aanvankelijk was het voorkomen beperkt tot enkele grote steden in de Randstad, met name Den Haag en Amsterdam. Inmiddels zijn in verschillende steden in andere regio's ook populaties ontstaan. Deze nieuwe populaties zijn deels ontstaan vanuit de Randstad maar zeer waarschijnlijk ook uit lokale ontsnappingen of losgelaten vogels. De groeiende aantallen zorgen bij sommige stadsbewoners en vogelaars voor plezier; de parkieten worden lokaal uitgebreid bijgevoerd. Maar de groeiende aantallen geven ook aanleiding tot zorg in verband met mogelijke concurrentie met inheemse soorten (o.a. Strubbe 2009, van Kleunen *et al.* 2010) en potentiële schade aan cultuurgewassen (Gommer *et al.* 2019). Om zicht te krijgen op zowel de numerieke als ruimtelijke populatieontwikkeling is in 2009 gestart met een reeks van slaapplaatstellingen die simultaan in heel Nederland werden uitgevoerd (Klaassen & Hustings 2010). De tellingen werden herhaald in de daaropvolgende winters van 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14 en 2014/15 (Klaassen 2011, Klaassen & van Kleunen 2012, Klaassen 2013, Klaassen 2014) en daarna weer in 2021/2022 (van Els 2022). De telingspanning bij deze tellingen varieerde van één telling 2004/05 (november), 2010/11 (januari), 2011/12 (januari), 2014/15 (januari) tot twee tellingen (2012/13, 2013/14, 2021/22) per winter.

Naast de Halsbandparkiet zijn de andere twee soorten parkieten die in Nederland voorkomen en broeden, de Grote Alexanderparkiet *Psittacula eupatria* en Monniksparkiet *Myiopsitta monachus*, meegenomen tijdens deze en vorige tellingen.

In dit rapport wordt verslag gedaan van de tellingen in de winter van 2024/25. Achtereenvolgens komen de achtergrond van de tellingen (hoofdstuk 2), de methode inclusief de organisatie en waarneemomstandigheden (3), de foutendiscussie (4) en de resultaten (5) aan bod. Tot slot (6) wordt vooruitgeblikt op de toekomst van deze soorten in ons land.

2. Achtergrond

2.1. Niet eenvoudig te tellen

Het in kaart brengen van aantallen en verspreiding van parkieten is geen eenvoudige klus. De vogels houden zich overdag in groepjes op in stedelijk gebied, dat per definitie lastig te overzien is. Veelvuldige verplaatsingen reduceren de mogelijkheden voor goede tellingen overdag nog verder. Echter, de vogels gebruiken 's nachts gemeenschappelijke slaappleaatsen, die voor hen dermate belangrijk zijn dat ze bereid zijn om afstanden tot enkele tientallen kilometers te overbruggen. Op deze slaappleaatsen kunnen de aantallen relatief eenvoudig vastgesteld worden.

2.2 Meetnet Slaappleaatsen

Slaappleaatsen van vogels kregen in Nederland tot voor kort betrekkelijk weinig aandacht, enkele uitzonderingen daargelaten (overzicht in van den Bremer *et al.* 2008). Een landelijk systeem van slaappleaatsstellingen ontbrak tot de winter van 2009/10, waarin het Meetnet Slaappleaatsen van start ging. Dit meetnet staat onder coördinatie van Sovon Vogelonderzoek Nederland, is onderdeel van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) en volgt een vastgelegde systematiek (Hornman *et al.* 2023). Het richt zich in het bijzonder op jaarlijkse monitoring van 19 vogelsoorten in Natura 2000-gebieden die zijn aangewezen op grond van hun functie als slaappleaats voor deze soorten. Het in kaart brengen en tellen van slaappleaatsen van andere soorten en/of in andere gebieden wordt nadrukkelijk gestimuleerd, maar – buiten soortgerichte projecten als deze – niet gericht gecoördineerd. Hiernaast richt het meetnet zich op vogelsoorten waarvoor een (potentiële) informatiebehoefte geldt anders dan de meetdoelen voor Natura 2000-toepassingen. Dit geldt bijvoorbeeld voor exoten, zoals de Halsbandparkiet, waarvoor periodiek tellingen worden georganiseerd.

2.3 Waarom tellen?

In 2004, het Jaar van de Halsbandparkiet, is in Nederland voor het eerst een landelijke parkieten-slaappleaatsstelling georganiseerd door Sovon. Vervolgens zijn in de winters van 2009/10 tot en met 2014/15 door Sovon slaappleaatsstellingen van Halsbandparkieten en de verwante soort Grote Alexanderparkiet gecoördineerd om de populatiegrootte, -ontwikkeling en verspreiding te volgen. De telling is herhaald in de winter 2021/22 omdat niet goed bekend was of de populaties verder waren gegroeid of juist afgenomen. Punttellingen van de parkieten als broedvogels en Punt Transect Tellingen (PTT) van de wintervogels lieten lokaal gemengde resultaten zien. Deze tellingen suggereren in sommige gebieden zelfs enige afname, maar de telmethode is niet erg geschikt voor parkieten omdat overdag geteld wordt. Landelijk gezien komt de PTT-index wel treffend overeen met de trend voor de soort gebaseerd op slaappleaatsstellingen. Dit geldt voor het indexcijfer, maar niet voor de absolute aantallen. Tevens beschikken we wel over populatie-indexen vanuit het Meetnet Broedvogels, als relatieve maat van de aantalsontwikkeling. De soort is standvogel, dus het gaat jaarrond om dezelfde populatie. Toch is de totale omvang en de ruimtelijke verspreiding van de Nederlandse populaties van de drie parkietensoorten het beste te meten tijdens het winterhalfjaar, wanneer grote aantallen parkieten zich concentreren op een beperkt aantal gezamenlijke slaappleaatsen en deze dan met relatief weinig moeite accuraat te tellen zijn.

2.4 Soorten

In Nederland zijn van 37 soorten papegaaiachtigen waarnemingen gerapporteerd van vrij vliegende vogels, waarvan 26 soorten sinds 2011. Hiervan hebben drie soorten een gevestigde broedpopulatie (van Kleunen *et al.* 2014): de Halsbandparkiet, Grote Alexanderparkiet en Monniksparkiet. Hieronder volgt een korte karakterisering van deze soorten.

2.4.1 Halsbandparkiet *Psittacula krameri*

Herkomst & voorkomen

De Halsbandparkiet is oorspronkelijk afkomstig uit het laaglandregenwoud en de droge savannes in Zuid-Azië op het Indisch subcontinent en in noordelijk tropisch Afrika ten zuiden van de Sahara. De soort komt veelvuldig voor in halfopen cultuurlandschappen en steden, maar vermijdt bergen, woestijnen, wetlands en dichte bossen (Del Hoyo *et al.* 1997). In West-Europa vertoont de soort, net als in het natuurlijke areaal, een voorkeur voor halfopen gebieden zoals parken en tuinen (Keller *et al.* 2020).

De Halsbandparkiet is een populaire kooivogel. Door ontsnapping en bewuste introductie zijn in de twintigste eeuw over de hele wereld populaties ontstaan. Inmiddels komt de soort voor op alle bewoonde continenten. Sinds begin jaren zestig van de vorige eeuw komt de Halsbandparkiet ook voor in Nederland. Het ontstaan van de Nederlandse populatie is matig gedocumenteerd, zoals bij veel exoten het geval is (Louwe Kooijmans, 2006). Het eerste broedgeval vond plaats in 1968 in het park Ockenburgh bij Den Haag. Het eerste gedocumenteerde broedgeval in Amsterdam werd geconstateerd in 1977 in het Vondelpark (Melchers & Daalder, 1996). Deze twee steden vormen de bakermat van de Nederlandse populatie. Aanvankelijk was de hoeveelheid vogels gering, maar vanaf de jaren negentig groeide het aantal explosief.

Voedsel

Het voedsel van de Halsbandparkiet bestaat vooral uit zaden, granen, bloemknoppen, vruchten en nectar. De soort heeft de neiging om uit halfrijp fruit slechts 1 à 3 beten te nemen en dan naar de volgende vrucht te gaan. In zijn natuurlijke areaal wordt de Halsbandparkiet om deze gewoonte beschouwd als schadesoort. Zolang voldoende voedsel beschikbaar is, vormen koude winters geen probleem. In Europa is de Halsbandparkiet daarom waarschijnlijk afhankelijk van bijvoeding, wat in Nederland op grote schaal gebeurt.

Voortplanting & overleving

Zoals de meeste parkieten is de Halsbandparkiet een holenbroeder. Meestal worden oude spechtennesten gebruikt, maar in zacht hout kunnen ze ook zelf een nesthol uitknagen. Nesten in muurholtes zijn ook vastgesteld. De Halsbandparkiet is monogaam en vormt waarschijnlijk een paar voor het leven. De vogel begint pas in het derde levensjaar met broeden. Mede daardoor groeien populaties in nieuwe gebieden in het begin traag.

Halsbandparkiet op voer. Foto: Harvey van Diek

Halsbandparkiet bij nestholte. Foto: Harvey van Diek

De vogels nestelen solitair of in los kolonieverband. Territoriaal gedrag is beperkt tot de directe omgeving van de nestholte, maar broedvogels assisteren elkaar soms bij het verjagen van predatoren. Halsbandparkieten worden in toenemende mate vastgesteld als prooi van de Slechtvalk en Havik. Twee tot zes eieren worden door het vrouwtje in 22 tot 24 dagen uitgebroed, terwijl het mannetje buiten het hol de wacht houdt. Na zes weken verlaten de jongen het nest en worden daarna nog twee weken door de ouders van voedsel voorzien. In Engeland en Keulen bleek het broedsucces laag in de eerste jaren van het ontstaan van de lokale populaties (Keijl 2001). In het algemeen wordt aangenomen dat het broedsucces ook in Nederland lager is dan in het oorspronkelijke leefgebied. Hier is echter amper naar gekeken en er zijn geen recente gegevens over bekend. Gezien de gestage aantalstoename is het niet aannemelijk dat het broedsucces in ons land erg laag is.

Slaapplaatsen

De Halsbandparkiet is in het algemeen een standvogel, maar in Afrika komt op beperkte schaal deeltrek voor. Met name buiten het broedseizoen verzamelen Halsbandparkieten zich op gemeenschappelijke slaapplaatsen. De meeste steden met een halsbandparkietenpopulatie kennen meerdere slaapplaatsen, waar de vogels afwisselend gebruik van maken. In het voorjaar worden de slaapplaatsen grotendeels verlaten en waarschijnlijk alleen gebruikt door vogels die niet deelnemen aan het broedproces.

2.4.2 Grote Alexanderparkiet *Psittacula eupatria*

Herkomst & voorkomen

De Grote Alexanderparkiet komt van oorsprong uit Zuidoost-Azië. De soort is inheems van Pakistan in het westen tot en met Vietnam in het oosten. Hier bewoont de soort droge en vochtige laag-landbossen inclusief mangroves, en in mindere mate ook cultuurlandschappen zoals plantages en parken (Del Hoyo *et al.* 1997). In het natuurlijke verspreidingsgebied wordt de soort bedreigd door stroperij ten behoeve van de handel, en door inkrimping van het leefgebied als gevolg van boskap. De soort staat op de internationale Rode Lijst met de status *Near Threatened* (IUCN 2024). Tegelijkertijd zijn buiten het natuurlijke verspreidingsgebied succesvolle vrij vliegende populaties ontstaan in stedelijk gebied, waaronder in China, Japan, het Midden-Oosten en West-Europa. Deze tegenstrijdige ontwikkeling staat bekend als de *Conservation Invasion Paradox* (CIP) (Marcetti *et al.* 2015, Hong *et al.* 2024). In steden heeft de soort een voorkeur voor oude parken met grote bomen. In Europa werden het eerste broedgeval vastgesteld in 1988 in Wiesbaden (Zingel 1990). De eerste waarneming in Nederland stamt uit 1990, het eerste gedocumenteerde broedgeval was in het Beatrixpark in Amsterdam in 2006. Vooral nog is het voorkomen in ons land geconcentreerd in en rond de hoofdstad.

Voedsel

Het voedsel van de Grote Alexanderparkiet bestaat uit diverse soorten fruit en zaden, maar vooral ook jonge bladeren en uitlopers van fruitbomen en groentes. Met het eten van jonge uitlopers kunnen Grote Alexanderparkieten veel schade toebrengen aan gewassen. In Azië bleek lokaal 70% van het voedsel afkomstig van cultuurgewassen (Del Hoyo *et al.* 1997). In Nederland komt de soort ook op voertafels.

Voortplanting & overleving

Zoals de meeste parkieten is de Grote Alexanderparkiet een holenbroeder. In vergelijking met de kleinere Halsbandparkiet heeft de soort een voorkeur voor oudere en wat grotere bomen. In Nederland broeden Grote Alexanderparkieten ook wel in grote nestkasten. De soort begint al in de winter met de voorbereidingen van het broedproces, soms worden nestplaatsen al bezocht vanaf november. Twee tot vier eieren worden door het vrouwtje in 19 tot 21 dagen uitgebroed. De jongen vliegen uit na een relatief lange nestperiode van ruim zeven weken (Del Hoyo *et al.* 1997). Uit lopend onderzoek blijkt dat Grote Alexanderparkieten op beperkte schaal worden aangetroffen als prooi van de Havik. Een van de prooivogels in 2024 droeg een kwekersring wat aantoont dat nog steeds ontsnappingen plaatsvinden (Mededeling F. Bongers).

Slaapplaatsen

In de broedtijd overnachten de vogels bij het nest, maar vanaf juni tot het einde van de winter op gemeenschappelijke slaapplaatsen. Momenteel maakt vrijwel de gehele Nederlandse populatie gebruik van één gemeenschappelijke slaapplaats in het Oosterpark in Amsterdam.

Grote Alexanderparkiet bij nestholte. Amsterdam 2024.
Foto: Harvey van Diek

2.4.3 Monniksparkiet *Myiopsitta monachus*

Herkomst & voorkomen

De Monniksparkiet is oorspronkelijk afkomstig uit Zuid-Amerika ten zuiden van de Amazone. Hier woont de soort droge halfopen laaglandlandschappen, zoals galerijbossen, verspreide boomgroepjes in graslanden en boomgaarden, vaak bij menselijke nederzettingen. Monniksparkieten bewonen ook parken binnen de bebouwde kom. In Zuid-Amerika is het verspreidingsgebied ruimer geworden en is de soort in aantal toegenomen in het voetspoor van toenemende urbanisatie (Del Hoyo *et al.* 1997). Vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw wordt de soort verhandeld als huisdier en geëxporteerd naar andere delen van de wereld. Door ontsnappingen zijn populaties gevestigd in het Caribisch gebied, Noord-Amerika en Europa (Del Hoyo *et al.* 1997). In Europa heeft de soort zich als broedvogel als eerste gevestigd in Barcelona in de jaren zeventig. Inmiddels zijn er broedpopulaties in Spanje, Portugal, Italië, Griekenland, Verenigd Koninkrijk en België (Keller *et al.* 2020). De eerste waarneming in Nederland was in 1971. Vanaf 2002 bestaan in ons land enkele kleine, vrij rondvliegende populaties.

Voedsel

Het voedsel van de Monniksparkiet bestaat vooral uit zaden van grassen en kruiden. Anders dan andere parkieten wordt het voedsel dikwijls verzameld op de grond. De soort eet ook knoppen, noten en vruchten van verschillende soorten bomen. Waar de soort algemeen is, kan hij schade veroorzaken aan cultuurgewassen en sierbeplanting. Net als de andere soorten parkieten komen Monniksparkieten ook op voertafels.

Broeden

Monniksparkieten zijn geen holenbroeders maar ze bouwen een takkennest. Het nest is gemeenschappelijk met meerdere kamers, waarin verschillende paartjes een eigen nest hebben. In Nederland dient een oud eksternest vaak als basis die door de parkieten verder wordt uitgebouwd. Recent is in Nederland ook zelfbouw van nesten waargenomen. Het legsel bestaat uit 1 tot 11 eieren, het gemiddelde aantal is 7. De eieren worden 24 dagen bebroedt en de jongen verlaten na zes weken het nest. Sommige paren starten een tweede legsel; in sommige populaties begint wel 50% van de broedparen aan een tweede legsel. Vanwege het hoge aantal jongen kunnen populaties snel in aantal groeien. De Spaanse populatie verdubbelt zichzelf bijvoorbeeld elke drie jaar (Keller *et al.* 2020). Bovendien is nestgelegenheid veel minder een beperkende factor, zoals bij de soorten die in boomholtes broeden wel het geval is. Van een explosieve groei van de populatie is in Nederland (nog) nooit sprake geweest.

Slaapplaatsen

De Monniksparkiet vormt geen grote gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal slapen ze in of rond de nestkolonies. Daarom is de Monniksparkiet lastig te tellen; tenminste een deel van de vogels slaapt in de takkennesten.

Monniksparkiet met nestmateriaal. Apeldoorn 2017.
Foto: Harvey van Diek

3. Methode en waarneemomstandigheden

3.1 Methode

Met de opgedane kennis van de reeds uitgevoerde tellingen, inclusief het netwerk van tellers, is vrij goed bekend waar zich Halsbandparkieten in Nederland bevinden. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt nog altijd in de Randstad maar de soort breidt zich zowel binnen de Randstad als daarbuiten uit. Deze uitbreiding vindt bijvoorbeeld plaats in en rond steden in Noord-Holland ten noorden van het Noordzeekanaal, zoals Zaanstad, Purmerend en Alkmaar, maar ook in en rond de steden in het Groene Hart, zoals Gouda en Alphen aan de Rijn.

3.1.1 Voorbereiding

In iedere stad zijn een of meerdere coördinatoren benaderd of gezocht die de organisatie van de slaapplaattelling ter plaatse wilde(n) verzorgen. In veel gevallen betrof dit dezelfde personen die de organisatie van voorgaande telling in 2021/22 voor hun rekening hadden genomen (zie Dankwoord). Voorkeursdagen voor de simultaantellingen waren 21 december 2024

en 11 januari 2025. Het was mogelijk hier lokaal van af te kijken, maar alleen als dat stadsbreed georganiseerd kon worden. Dit laatste is nodig om dubbeltellingen zoveel mogelijk uit te sluiten, bijvoorbeeld in geval dat de parkieten op verschillende dagen wisselen van slaapplaats. In de weken voorafgaand aan de tellingen werd aangemoedigd om de slaapplaatsen te controleren op de aanwezigheid van Halsbandparkieten. Ook werd in de grote steden – in enkele gevallen gedurende meerdere weken – voorwerk verricht om nieuwe slaapplaatsen te lokaliseren en deze te onderscheiden van zogenaamde voorverzamelplaatsen. Op dergelijke locaties komen de parkieten wel in groepen bij elkaar, maar vertrekken op een later moment alsnog naar een andere locatie (de wezenlijke slaapplaats) om daar de nacht door te brengen. Nieuwe slaapplaatsen kunnen worden gevonden door overvliegende of voorverzamelende groepjes parkieten aan het einde van de dag te volgen. De tellingen werden landelijk aangekondigd via de Sovon-kanalen (website en nieuwsbrieven) en door tellers gericht te mailen, en regionaal via nieuwsberichten van lokale vogelwerkgroepen en verschillende Whatsapp-groepen.

Halsbandparkieten boven de slaapplaats in het Oosterpark te Amsterdam, 2024. Foto: Harvey van Diek.

Speciaal voor nieuwe tellers in op 10 december 2024 een webinar gehouden waarbij het telprotocol is uitgelegd en telinstructies zijn gegeven. Werving hiervoor heeft plaats gevonden via Sovon-nieuwsbrieven, de website van Sovon en op de Landelijke Dag op 30 november 2024 in de Reehorst in Ede.

3.1.2 Telprotocol

De telling moest minstens een half uur voor zonsopgang beginnen en volgehouden worden zolang de lichtomstandigheden dat toelieten en er gedurende minstens vijf minuten geen invliegende Halsbandparkieten meer werden waargenomen. In de instructie is aan tellers aangegeven dat het bij slaapplaatsstellingen de beste optie is om eerst de reeds aanwezige vogels te tellen en vervolgens de invliegende vogels groepje voor groepje te tellen. In alle gevallen sliepen de parkieten in kale loofbomen, zodat er goed zicht was op slaapplaatsen.

Waar parkieten uit verschillende richtingen komen aanvliegen, is geadviseerd om met meer mensen te tellen. De verschillende tellers rond één slaapplaats werd aanbevolen om meteen na afloop van de telling bijeen te komen om de telresultaten naast elkaar te leggen en twijfelgevallen te bespreken.

Vooraf is erop gewezen hoe de aanwezigheid van de sterk op Halsbandparkieten lijkende Grote Alexanderparkieten het beste kan worden opgemerkt: deze soort maakt een ander geluid, heeft een licht afwijkend vluchtsilhouet, vliegt langzamere rondjes voor het invallen, verschijnt vaak eerder op de slaapplaats en blijft als groepje meestal afzijdig van de Halsbandparkieten.

3.2 Weersomstandigheden

Tot half januari telt de winter van 2024/25 slechts twee ijsdagen. Lage temperaturen en vorst hebben mogelijk een effect op aantallen en concentratie van vogels op de slaapplaats. Dit effect kan positief zijn (thermische functie slaapplaats) of negatief (sterfte door vorst) (Van den Breemer *et al.* 2008). De winter van 2024/2025 gaat tot nu toe als 'buitengewoon zacht' in de boeken (bron: KNMI).

December was somber en zeer zacht, met een gemiddelde temperatuur van 6,1°C tegen een langjarig gemiddelde van 4,2°C. Winters weer ontbrak vrijwel volledig, het weer was wisselvallig en soms nat. Op 21 december 2024 – de dag van de eerste telling – was de gemiddelde temperatuur in De Bilt 6,0°C met op de meeste plaatsen de hele dag volledige bewolking en lokaal buien. Januari was een zeer natte maand met in de eerste tien dagen vrijwel dagelijks regen. Met een gemiddelde temperatuur van 3,4°C, tegen een langjarig gemiddelde van 3,6°C week de temperatuur weinig af van normaal. 11 januari 2025 – de dag van de tweede telling – was de eerste dag van het jaar met weinig neerslag. In De Bilt was het 0,5 °C met veelal volledige bewolking

(knmi.nl/nederland-nu/klimatologie/maand-en-seizoensoverzichten/).

4. Foutendiscussie

Halsbandparkiet

Er is getracht om alle slaappleatsen van de Halsbandparkiet in Nederland te tellen. Het is niet onmogelijk dat kleine slaappleatsen zijn gemist, omdat de verspreiding van slaappleatsen veel geconcentreerder is dan die van foeragerende of broedende vogels. Zeker in plaatsen waar het aantal Halsbandparkieten nog laag is, kan het lastig zijn om groepjes vliegende vogels te volgen naar de slaappleats. Bovendien hebben Halsbandparkieten bij een lage dichtheid vaak nog geen vaste slaappleats, maar wisselen ze tussen verschillende plekken. Dit vraagt om een grote telinspanning, die resulteert in veel nultellingen.

Net als voorheen maken Halsbandparkieten in de grote steden van de Randstad grotendeels gebruik van grote slaappleatsen van meer dan 200 vogels. Met name de slaappleatsen in Den Haag en Rotterdam/Schiedam hebben een duidelijke regionale functie en huisvesten Halsbandparkieten uit de wijde omgeving van de stad. In vergelijking met voorgaande tellingen zijn grotere slaappleatsen in toenemende mate ook in kleinere steden te vinden, vooral in Noord-Holland en het Groene Hart.

Dat hier en daar wat kleine groepen gemist worden, doordat vogels van slaappleats wisselen of op weinig opvallende plekken overnachten, is onvermijdelijk. Voorafgaande aan de tweede simultaantelling in januari zijn waarnemers persoonlijk benaderd met de vraag om te gaan tellen op 'lege plekken', waar parkieten wel verwacht werden op basis van ligging ten opzichte van andere slaappleatsen of op basis van eerdere waarnemingen. Dit leverde ontbrekende slaappleatsen op in onder andere Hoorn en Voorhout. Deze tweede telling is hiermee een noodzakelijke aanvulling op de methode gebleken. In de week na het landelijke telweekend is nagegaan of de overgebleven 'lege plekken' op de verspreidingskaart van de slaappleatsen daadwerkelijk niet bezet werden of toch niet waren geteld. Er is navraag gedaan bij de lokale tellers of vogelwerkgroep en op sommige plekken is ook in het veld gecontroleerd of slaappleatsen inderdaad niet in gebruik waren. Dit gebeurde door alsnog een slaappleatsstelling uit te voeren of door een avondtelling met een warmtebeeldkijker. Het voordeel van tellen met een warmtebeeldkijker is dat meerdere slaappleatsen op één avond gecontroleerd kunnen worden door één waarnemer. Het zoeken naar nieuwe slaappleatsen met een warmtebeeldkijker is onbegonnen werk. In op een na alle gevallen bleken de plekken daadwerkelijk leeg. In Woerden vlogen de Halsbandparkieten van de bekende slaappleats weg

naar een onbekende bestemming, hier is dus mogelijk een kleine groep van enkele tientallen gemist (zie 5.2). Naar aanleiding van de berichtgeving in de media kwamen ook berichten binnen over mogelijk gemiste slaappleatsen. Ook deze zijn op dezelfde wijze gecontroleerd. Dit leverde uiteindelijk één gemiste slaappleats op van 'slechts' 140 Halsbandparkieten aan de Erasmusgracht in Amsterdam.

Halsbandparkieten worden ook gezien in enkele geïsoleerde stedelijke kernen (waaronder Middelburg, Vlissingen, Breda, Tilburg, Eindhoven en Coevorden). Losse exemplaren rapporteren we hier niet omdat deze hoogstwaarschijnlijk (nog) geen onderdeel zijn van gevestigde populaties en waarschijnlijk betrekking hebben op ontsnapte of losgelaten individuen die tijdelijk aanwezig zijn. Alleen in Eindhoven/Veldhoven lijkt de Halsbandparkiet vaste voet aan de grond te krijgen en bleek de populatie ten opzichte van de vorige telling in 2021/22 sterk gegroeid (zie 5.2).

Slaappleatsen uit het verleden werden tijdens de tellingen gecheckt op aanwezige parkieten, maar daarnaast is in de grotere stedelijke kernen ook goed gezocht naar mogelijke nieuwe slaappleatsen van parkieten. Al met al verwachten we dat we met de gebruikte telmethodiek alle grote en vrijwel alle kleinere slaappleatsen goed in beeld hebben gekregen.

Grote Alexanderparkiet

Vrijwel de volledige populatie van Grote Alexanderparkiet is tijdens het telseizoen op slechts één slaappleats waargenomen. Het gaat om de parkietenslaappleats in het Oosterpark in Amsterdam. De tellers zijn hier zeer ervaren en gespitst op het onderscheid tussen beide soorten. Buiten Amsterdam werd slechts een enkele Grote Alexanderparkiet gemeld. Het is mogelijk dat hier en daar enkele exemplaren zijn gemist, maar buiten Amsterdam gaat het om een verwaarloosbaar klein aantal individuen van het totaal.

Monniksparkiet

Ook Monniksparkiet is landelijk volledig geteld. Kleine lokale populaties komen tot nu toe alleen voor op Goeree en in Apeldoorn. Anders dan de andere parkietensoorten maken Monniksparkieten geen gebruik van gemeenschappelijke slaappleatsen. De aantallen zijn overdag geteld en waar nodig bijgeschat (zie 5.5).

5. Resultaten

5.1 Halsbandparkiet, landelijk resultaat

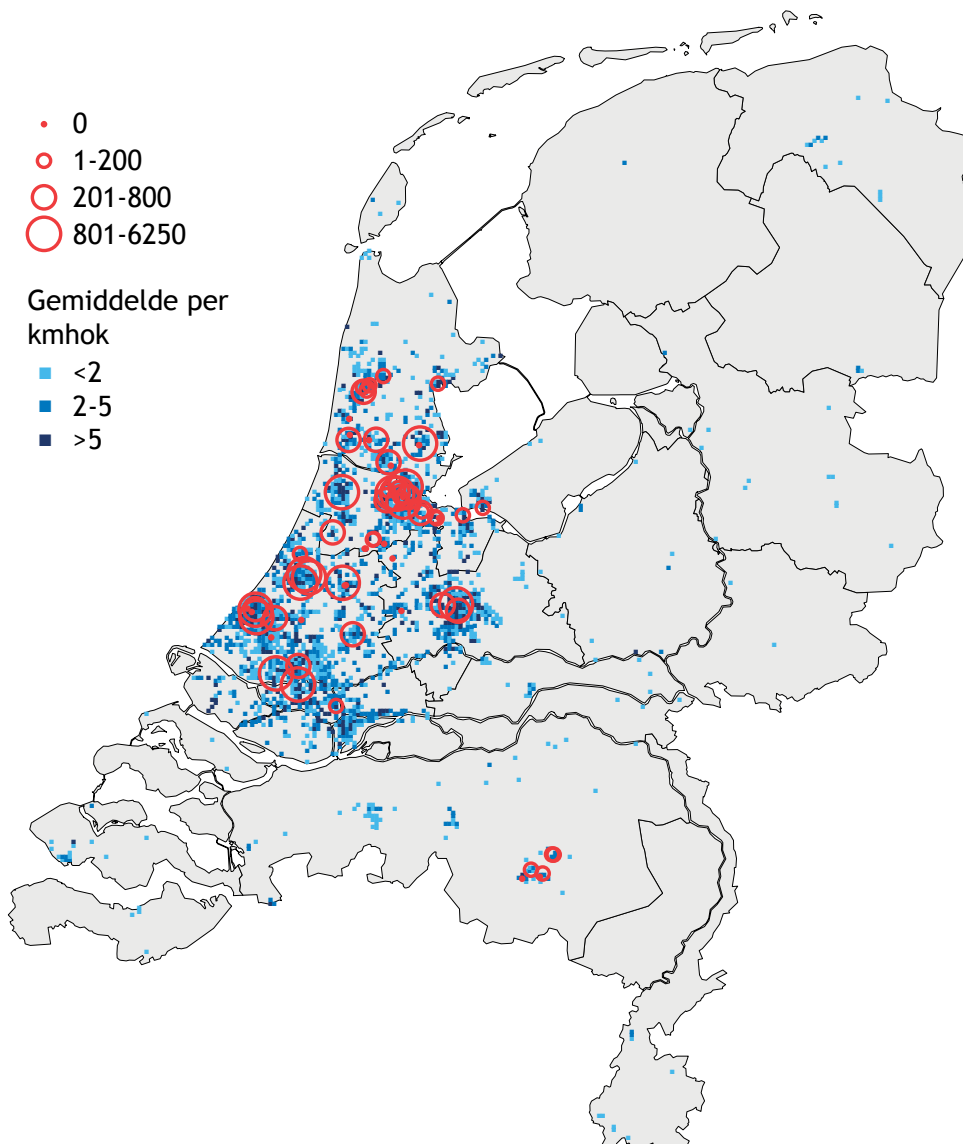
De decembertelling en de januaritelling kwamen tot een zeer vergelijkbaar resultaat met respectievelijk 27.388 en 27.910 Halsbandparkieten. Met in het achterhoofd het besef dat hier en daar mogelijk kleine groepjes kunnen zijn gemist, schatten wij de landelijke winterpopulatie van de Halsbandparkiet op 27.500 – 28.000 individuen.

5.1.1 Ruimtelijke verspreiding

De ruimtelijke verspreiding van de tijdens deze telling getelde slaapplaatsen is weergegeven in figuur 1. De ruimtelijke verspreiding van de Halsbandparkiet is overdag veel groter. De kaarten geven een indruk van

de enorme afstanden die de vogels bereid zijn af te leggen voor een veilige slaapplaats. De resultaten van de slaapplaatstellingen kunnen niet los worden gezien van de bredere omgeving.

In tabel 1 zijn de resultaten opgenomen van de tellingen van Halsbandparkiet gerangschikt per provincie. Hierin staan alle slaapplaatsen die geteld zijn tijdens de simultaantellingen in december 2024 en januari 2025, plus de slaapplaatsen die in de week na de tweede telling zijn gecontroleerd. Nultellingen (wel geteld, niet aanwezig) zijn hierin ook opgenomen. Slaapplaatsen die bij het voorwerk gecontroleerd zijn en niet in gebruik waren, zijn niet opgenomen in dit overzicht. De lijst van deze potentiële en/of niet meer geschikte slaapplaatsen is inmiddels nagenoeg oneindig.

Figuur 1. Ligging en omvang van slaapplaatsen van de Halsbandparkiet in Nederland in de winter van 2024/25. Blauw geeft een indicatie van de verspreiding en talrijkheid aan overdag per kilometerhok, op basis van Sovon-meetnetten (PTT, LiveAtlas, Jaarrond Tuintelling, MUS) en Waarneming.nl in telseizoen 2024/25.

Tabel 1. Geteld aantal Halsbandparkieten per slaappleats tijdens simultaantellingen in de winter van 2024/25, gerangschikt per provincie (- staat voor niet geteld).

Plaats, locatiennaam	Dec'24	Jan'25	Plaats, locatiennaam	Dec'24	Jan'25
Zuid-Holland			Noord-Holland		
Alphen aan den Rijn, Islamitische School	0	-	Aalsmeer, Bloemenveiling II	150	0
Alphen aan den Rijn, Plutostraat	0	-	Aalsmeer, Hornmeer	-	130
Alphen aan den Rijn, Preludeweg	1033	963	Alkmaar, Ernst Casimirstraat	240	370
Delft, A13 afsl Oostpoortweg	-	0	Alkmaar, Alkmaarderhout	70	0
Den Haag, Bureau Laak	6128	6249	Alkmaar, Maasstraat	0	95
Den Haag, Conradkade	0	0	Alkmaar, PCC Vondelstraat	12	0
Den Haag, HMC Westeinde	0	-	Amsterdam, Admiralengracht	1134	0
Den Haag, Hofvijver	610	100	Amsterdam, Buiksloterweg	500	911
Den Haag, Leidschenveen	662	324	Amsterdam, Erasmusgracht	-	140
Gouda, Park Atlantis	682	781	Amsterdam, Jozef Israëlskade	1198	1094
Hendrik-Ido-Ambacht, Hoge Kade	91	52	Amsterdam, Nassaukade	0	70
Leiden, Lammenschansweg	0	1720	Amsterdam, Q-park	910	950
Leiden, Pieter Bothstraat	0	1040	Amsterdam, Oosterpark	550	675
Leiderdorp, Vogelbuurt	2860	0	Amsterdam, Plesmanlaan	175	719
Rijswijk, Jaagpad Noord	0	-	Amsterdam, Prins Bernardpark	0	-
Rotterdam, Maashaven	1900	2217	Amsterdam, Weteringcircuit	88	90
Rotterdam, Crooswijk	-	473	Amsterdam, W. Weldammelaan	0	0
Schiedam, Parkweg	2900	3500	Amsterdam-ZO, J. v. Stigtpark	85	-
Voorburg, Laan van NOI	0	-	Amsterdam-ZO, Bijlmerdreef	130	350
Voorhout, Oosthout	-	50	Castricum, Henri Dunantsingel	0	0
Zoetermeer, Wilhelminapark	0	0	Haarlem, Schipholweg	923	914
Subtotaal	16866	17469	Heemskerk, De Baandert	0	-
Utrecht			Heemskerk, Luxemburglaan	405	360
Mijdrecht, park de Meijert	-	0	Heerhugowaard, Luipaardpark	68	6
Utrecht, Grauwert	225	338	Hoorn, Astronautenweg	-	129
Utrecht, Tolsteegbrug	336	0	Krommenie, Snuiverstraat	-	0
Utrecht, Weerdsingel e.o.	902	963	Kudelstaart, Edisonstraat	-	0
Woerden, Snel & Polanen	-	0	Kudelstaart, Graaf Willemlaan	-	0
Subtotaal	1463	1301	Naarden, Golfbaan e.o.	-	20
Noord-Brabant			Nieuw-Vennep, Vennepeweg	208	210
Eindhoven, Amandelpark	2	0	Purmerend, Groeneweg	0	-
Eindhoven, Gemberstraat	-	3	Purmerend, Purmer-Zuid	1009	712
Eindhoven, Genderpark	28	37	Uithoorn, Alfons Arienslaan	-	0
Eindhoven, Meerhoven	-	1	Weesp, Korte Strammerdijk	6	10
Eindhoven, Severijnpark	0	0	Weesp, Ossenmarkt	0	0
Veldhoven, Hulst	0	-	Weesp, Sinnigvelderstraat	77	55
Subtotaal	30	41	Wormerveer, Noord	292	335
Flevoland			Zaandam, Hoornseveld	700	650
Almere, Haven e.o.	99	104	Zaandam, Poelenburg	0	0
Subtotaal	99	104	Subtotaal	8930	8995

5.1.2 Karakterisering slaapplaatsen

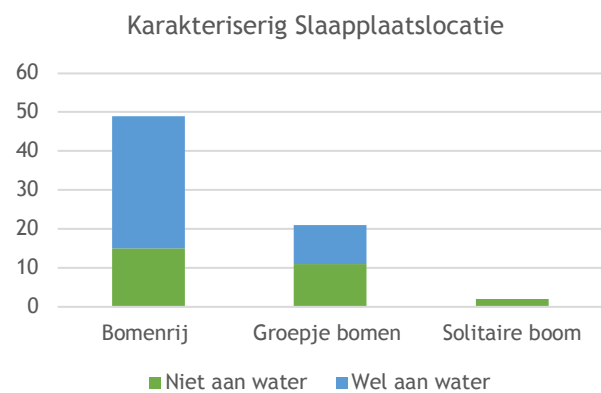
Halsbandparkieten stellen specifieke eisen aan de locatie van de slaapplaats. Een slaapplaats moet natuurlijk veilig zijn, genoeg ruimte bieden voor veel individuen en goede aanvliegeroutes hebben; veel vogels komen immers soms van ver weg.

Slaapplaatsen bevinden zich vrijwel zonder uitzondering in bladverliezende loofbomen. Als naar de karakterisering van de slaapplaatsen wordt gekeken, zijn bomenrijen favoriet. Van de slaapplaatsen die deze winter zijn geteld, bevond zich twee derde (49 van de 72) in een bomenrij. De andere slaapplaatsen zitten in groepjes bomen (21 van de 72) en soms in solitaire bomen (2 van de 72). Veel slaapplaatsen liggen aan het water (48 van de 72). Het gaat daarbij niet om grote wateroppervlaktes, maar watergangen zoals grachten, sloten en vaarten en soms bij vijvers (figuur 2).

5.2 Halsbandparkiet, resultaten per regio

De provincie Zuid-Holland huisvest veruit het grootste aantal Halsbandparkieten van Nederland. Concentraties van meer dan 1000 Halsbandparkieten werden geteld in Den Haag (6350), Schiedam (3500), Leiden/Leiderdorp (2800), Rotterdam (2700) en Alphen aan den Rijn (1000). Provincie Zuid-Holland wordt gevolgd door Noord-Holland, waar het grootste aantal nog altijd wordt geteld in Amsterdam (5000), gevolgd door Zaandam (1000) en Purmerend (1000). Buiten de genoemde steden in deze twee provincies huisvest

alleen de stad Utrecht (1300) momenteel meer dan 1000 Halsbandparkieten (tabel 1). Deze negen steden huisvesten samen 88,5% van alle overnachtende Halsbandparkieten. De overige 11,5% leeft in andere stedelijke kernen. Op de kaart is te zien dat de verspreiding overdag veel ruimer is, deze steden vervullen een belangrijke regionale functie voor de lokale Halsbandparkietenpopulaties (figuur 1). Voor het laatste is het daarbij essentieel om tot het laatste licht te blijven tellen, omdat Halsbandparkieten vaak pas net voor donker doorvliegen naar de definitieve slaapplaats. In onderstaande paragrafen staat per regio een korte beschrijving van de locaties, het verrichte voorwerk en aanvullende informatie over de lokale resultaten.

Figuur 2. Karakterisering van slaapplaatslocaties van Halsbandparkiet in Nederland gebaseerd op getelde slaapplaatsen tijdens landelijke simultaantellingen in december 2024 en januari 2025 (n = 72).

Halsbandparkietenslaapplaats in Den Haag, de grootste van Nederland, januari 2025. Foto: Reinder de Boer

5.2.1. Zuid-Holland

Den Haag e.o.

In de twee weken voorafgaande aan de landelijk telling is door drie tellers voorwerk verricht. Eén teller bracht verkennende bezoeken aan alle bekende slaappleaatsen in de stad Den Haag. Alleen de slaappleaats aan de Hofvijver en de slaappleaats bij politiebureau Laak bleken bezet. Zelfs de grote slaappleaats langs de Conradkade, waar in het najaar steeds Halsbandparkieten zaten, was niet in gebruik. Andere tellers bezochten de omliggende gebieden. In de wijk Leidschenveen werd een nieuwe slaappleaats ontdekt langs de Oude Polderweg. In de aangrenzende gemeentes is ook gezocht naar slaappleaatsen. In Rijswijk bleek de slaappleaats bij de Hoornbrug alleen in gebruik als voorverzamelplaats, evenals de slaappleaats op de hoek van de Prins Bernardlaan en de Laan van Nieuw Oost-Indië in Voorburg. Tijdens de twee avonden van de landelijke telling is geteld door een deel van de tellers die in 2021/22 ook meetelden, en door nieuwe tellers die hebben gereageerd op de landelijk oproep van Sovon. Op de slaappleaats bij politiebureau Laak werden in januari ruim 6200 Halsbandparkieten geteld. Dit is veruit de grootste groep ooit waargenomen in Nederland. Den Haag heeft nog steeds een sterke regionale functie voor Halsbandparkieten. De vogels uit Zoetermeer vliegen naar Den Haag om te slapen, deels in Leidschenveen en waarschijnlijk ook bij politiebureau Laak. Ook de vogels uit Delft vliegen, vanaf een voorverzamelplaats langs de A13, naar Den Haag om te slapen, waarschijnlijk op de grote slaappleaats in stadsdeel Laak.

Rotterdam/Schiedam e.o.

In Rotterdam sliepen de Halsbandparkieten tijdens beide tellingen op de van oudsher bekende slaappleaats aan de Parkweg in Schiedam en bij de Maashaven in Rotterdam. In januari werd ook een groep geteld in Overschie, de oudste slaappleaats in de maasstad. Met name de slaappleaats in Schiedam lijkt een sterke regionale functie te hebben; zowel de parkieten uit Vlaardingen en verder westwaarts als de parkieten uit gemeentes ten zuiden van de Maas lijken naar Schiedam te vliegen om te slapen. In deze regio is geteld op donderdag 19 december in plaats van zaterdag 21 december. In januari zijn niet alle slaappleaatsen op dezelfde dag geteld, zodat er mogelijk enige overlap is in de getelde aantallen op de verschillende slaappleaatsen. In de regio is een kleine slaappleaats in Hendrik-Ido-Ambacht en hier werd twee weken na de simultaan-telling nog een tweede slaappleaats gevonden. Het is aannemelijk dat het regionale aantal rond Rotterdam/Schiedam nog iets hoger is. Mogelijk vindt uitwisseling

plaats tussen de verschillende slaappleaatsen, zoals ook op andere plekken langs de rand van het verspreidingsgebied gebeurt. Gezien de hoge aantallen op de twee grootste slaappleaatsen (Parkweg en Maashaven) en de lage aantallen op de andere slaappleaatsen, zal dit van geringe invloed zijn op het eindtotaal.

Leiden e.o.

Tijdens het voorwerk in Leiden en Leiderdorp leek de bekende grote slaappleaats bij station Lammenschans aanvankelijk niet in gebruik. Uiteindelijk bleken de Halsbandparkieten te wisselen tussen drie slaappleaatsen. In december sliep de volledige lokale populatie van bijna 3000 individuen in de Vogelwijk in Leiderdorp. In januari hadden de parkieten zich verdeeld over twee slaappleaatsen in Leiden; aan de Pieter Bothstraat en toch ook bij station Lammenschans maar ten zuiden van de spoorlijn. De januaritelling is uitgevoerd op vrijdag 10 in plaats van zaterdag 11 januari. In de ruimere omgeving van Leiden was in januari een kleine slaappleaats van 50 Halsbandparkieten in Voorhout. Mogelijk zijn in de regio meer van dit soort kleine slaappleaatsen, die wellicht over het hoofd zijn gezien.

Groene Hart

In de steden in het Groene Hart neemt het aantal Halsbandparkieten nog steeds toe. Het beeld wisselt per plaats. In Gouda werden in januari 780 Halsbandparkieten geteld op de slaappleaats bij Park Atlantis. Dit is meer dan een verdubbeling van het aantal sinds de vorige telling in 2021/22. Ook in Alphen aan den Rijn neemt het aantal Halsbandparkieten snel toe; voor het eerst werden meer dan 1000 Halsbandparkieten geteld. In Zoetermeer bleek al tijdens het voorwerk dat tenminste een deel van de Halsbandparkieten naar Den Haag vloog om te slapen. Op de bekende slaappleaats in het Wilhelminapark werd zowel in december als in januari een nultelling gedaan; de Halsbandparkieten vlogen allemaal naar Den Haag. In Woerden bleek de slaappleaats in de wijk Snel en Polanen niet in gebruik. Er werden wel Halsbandparkieten gezien en gehoord, maar waar deze vogels gaan slapen is (nog) niet bekend. Mogelijk vliegen deze vogels naar de grote parkietenslaappleaats in de wijk Leidsche Rijn in Utrecht.

5.2.2. Noord-Holland

Amsterdam e.o.

In Amsterdam is, evenals in Den Haag, in de weken voorafgaande aan de landelijke telling veel voorwerk verricht. Door verschillende tellers zijn oude slaapplaatsen bezocht en er is gezocht naar nieuwe slaapplaatsen. Dit bleek noodzakelijk omdat, anders dan in Den Haag, in Amsterdam veel verschillende slaapplaatsen in gebruik waren en de Halsbandparkieten veel wisselden tussen de verschillende plekken. In Amsterdam-Zuidoost werd op de avond van de eerste telling zelfs nog een nieuwe slaapplaats ontdekt. In de aangrenzende gemeenten waren voor het eerst twee kleine slaapplaatsen in Weesp, maar geen slaapplaats in Amstelveen. Verder ten zuiden van Amsterdam bleek dat de slaapplaats bij de bloemenveiling van Aalsmeer veel kleiner was dan bij de vorige tellingen en de slaapplaatsen in plaatsen in de nabije omgeving (Kudelstaart en Uithoorn) bleken al twee jaar niet meer te bestaan. Ook een mogelijke slaapplaats bij het dorp De Kwakel bleek slechts een voorverzamelplaats, de parkieten vlogen van hier naar de slaapplaats bij de bloemenveiling in Aalsmeer. Sommige tellers speculeren over een plaatselijke afname van het aantal Halsbandparkieten ten zuiden van Amsterdam.

Op de slaapplaats in het Oosterpark in Amsterdam werden maximaal 980 Grote Alexanderparkieten geteld. Vrijwel de volledige Nederlandse populatie brengt de nacht door op deze ene slaapplaats.

Haarlem en Haarlemmermeer

Haarlem is een van de eerste steden, buiten Den Haag en Amsterdam, waar Halsbandparkieten zich vestigden. Er is momenteel één grote slaapplaats langs de Schipholweg. Hier werden in december en januari ruim 900 Halsbandparkieten geteld. In de agglomeratie ten zuiden en ten noorden waren geen slaapplaatsen. Aan de noordkant van het Noordzeekanaal is een slaapplaats in Heemskerk langs de Luxemburglaan, waar 400 parkieten werden geteld. In de Haarlemmermeer is een slaapplaats in Nieuw-Vennep waar ruim 200 Halsbandparkieten werden geteld.

In tegenstelling tot eerdere jaren werden in Haarlem geen Grote Alexanderparkieten geteld.

Zaanstreek en Waterland

In Zaanstad werd voorafgaande aan de landelijke telling door de Vogelwacht Zaanstreek een oproep gedaan om mee te tellen. De bekende grote slaapplaats in Zaandam heeft zich verplaatst van wijk Poelenburg naar het meer centraal gelegen Hoornseveld. In december werd hier ook tenminste één Grote Alexanderparkiet geteld tussen de Halsbandparkieten. In het noordelijk deel van Zaanstad is momenteel een parkietenslaapplaats in Wormerveer; deze heeft de functie overgenomen van Krommenie, waar voorheen een slaapplaats was. In totaal werden in Zaanstad tenminste 990 Halsbandparkieten geteld.

In Purmerend werden voor het eerst meer dan 1000 Halsbandparkieten geteld. De vogels sliepen allemaal op één slaapplaats in Purmer-Zuid. Deze slaapplaats heeft waarschijnlijk een belangrijke regionale functie en dient niet alleen als slaapplaats voor Halsbandparkieten uit Purmerend zelf, maar ook voor de parkieten uit de dorpen in de omgeving. Bij de telling in januari was veel last van verstoring door vuurwerk en lag het geteld aantal 30% lager dan in december. Deze vogels zijn zeer waarschijnlijk naar Amsterdam-Noord gevlogen, waar in januari opvallend veel meer parkieten werden geteld dan in december.

Noord-Holland noord

In Alkmaar bleek tijdens het voorwerk in de week voorafgaande aan de landelijke telling dat de Halsbandparkieten zeer mobiel waren en voortdurend wisselden van slaapplaats. Zelfs op de avond van de eerste telling in december werden nog nieuwe slaapplaatsen ontdekt. In Heerhugowaard is sinds een paar jaar een kleine slaapplaats in het Luipaardpark. Dit is momenteel de meest noordelijk gelegen slaapplaats in ons land. Halsbandparkieten uit Heiloo vliegen naar Alkmaar om te slapen. In Castricum werd geen slaapplaats gevonden. Er is wel een locatie waar zich in de avond groepjes verzamelden, maar die vlogen steeds weg in noordelijke richting. Deze parkieten slapen dus waarschijnlijk ook in Alkmaar. In de regio Alkmaar werden maximaal 450 Halsbandparkieten geteld. In Hoorn is een bescheiden slaapplaats van 130 Halsbandparkieten. Toch is de lokale populatie verdrievoudigd sinds vorige telling in 2021/22 toen voor het eerst Halsbandparkieten in Hoorn werden geteld op de slaapplaats. Mogelijk is deze lokale populatie (deels) ontstaan door nieuwe ontsnappingen, want een deel van de getelde vogels heeft een afwijkend grijze kweekkleur.

5.2.3 Rest van Nederland

Utrecht e.o.

In de week voorafgaande aan de landelijke telling zijn de bekende slaappleaatsen in Utrecht onderzocht. Meerdere tellers hebben de stad doorkruist en tijdens dit voorwerk werd ook een nieuwe grote slaappleaats ontdekt bij kasteel Grauwert in de wijk Leidsche Rijn. Hoewel Halsbandparkieten worden waargenomen in omliggende gemeentes, zoals Maarsen, Vleuten, Nieuwegein, Houten en Zeist, zijn daar nog geen slaappleaatsen bekend. Waarschijnlijk vliegen de vogels die daar overdag verblijven in de avond terug naar de stad Utrecht om te overnachten. Met het groeien van de halsbandparkietenpopulatie zal het bij toekomstige tellingen noodzakelijk zijn om ook in de omringende gemeentes te gaan zoeken naar mogelijke slaappleaatsen.

Halsbandparkieten hebben recent ook de sprong gemaakt naar Het Gooi. In januari werd een kleine slaappleaats ontdekt op de golfbaan bij Naarden, maar het is goed mogelijk dat op meer plekken kleine slaappleaatsen zijn. Het ligt in de lijn der verwachting dat, net als in alle andere Nederlandse steden waar Halsbandparkieten verschenen, de lokale populatie in Het Gooi in de nabij toekomst in aantal zal gaan groeien. Bij toekomstige tellingen zal het noodzakelijk zijn om ook in de gemeentes in Het Gooi te gaan zoeken naar mogelijke slaappleaatsen, om zicht te houden op de populatiegroei.

Almere

In 2024 is voor het eerst een halsbandparkietenslaappleaats ontdekt in stadsdeel Almere Haven. In december en januari werden hier 100 Halsbandparkieten geteld. Het lijkt de springplank voor een mogelijke kolonisatie van een enorm nieuw leefgebied dat in Almere voorhanden is.

Noord-Brabant

In Eindhoven en Veldhoven leeft sinds een aantal jaar een kleine geïsoleerde populatie Halsbandparkieten. In de dagen voorafgaand aan de telling werd het nodige voorwerk gedaan en bleek dat de parkieten steeds wisselden van slaappleaats, wat de trefkans bij zo'n laag aantal bemoeilijkt. Bovendien bestrijken de parkieten een groot gebied, van Veldhoven in het zuidwesten tot Woensel-Noord in het noordoosten. Uiteindelijk werden tijdens de januaritelling 41 Halsbandparkieten geteld. Dit is een verdrievoudiging van het aantal sinds de vorige telling in 2021/22. Ook in Breda en Tilburg worden sinds enkele jaren ook Halsbandparkieten waargenomen. In Breda is door twee tellers uitgebreid gezocht

naar de slaappleaats, maar deze is (nog) niet gevonden. Overdag werden maximaal twee Halsbandparkieten waargenomen, maar het is bekend dat overdag waargenomen aantallen niet representatief zijn voor de werkelijke populatiegrootte. In de regio Eindhoven werden in januari overdag maximaal acht exemplaren geteld terwijl tijdens de slaappleaatsstelling bleek dat het in werkelijkheid om het vijfvoudige ging.

Zeeland

In de regio Middelburg/Vlissingen worden al een aantal jaar Halsbandparkieten waargenomen. In december 2024 en januari 2025 ging het om maximaal acht individuen. Een slaappleaats is (nog) niet gevonden.

Noord-Nederland

In de provincie Drenthe leeft al enige jaren een kleine populatie Halsbandparkieten in Coevorden. Deze winter werden maximaal parkieten vijf geteld, maar ook hier kunnen mogelijk meer parkieten zijn.

In de stad Groningen werd in januari op de dag van de telling één Halsbandparkiet waargenomen en in de maanden december en januari maximaal twee Grote Alexanderparkieten. Deze lokale populatie bestaat al jaren en blijft tot op heden zeer klein.

5.3 Halsbandparkiet, resultaten in historisch perspectief

In deze paragraaf wordt de ontwikkeling geschetst van de Nederlandse populatie van de Halsbandparkiet aan de hand van simultaantellingen op slaappleaatsen met intervallen van tien jaar. De landelijke ontwikkeling van de populatiegroei wordt opgesplitst in de tien steden met het grootste aantal Halsbandparkieten en in de rest van het land. Dit geeft inzicht in de snelheid van de aantalstoename en in de groei van de ruimtelijke verspreiding.

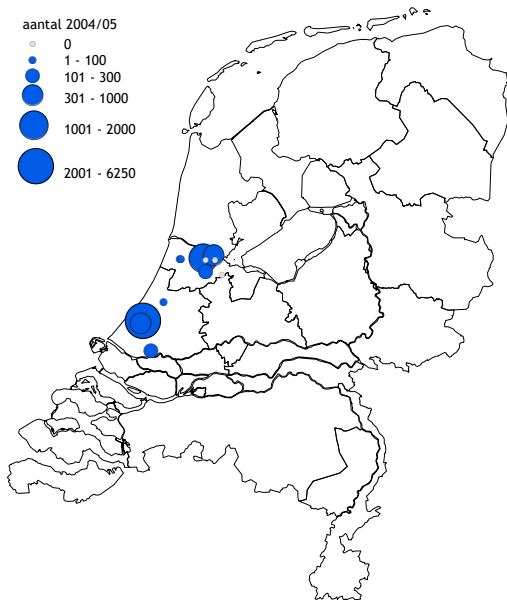
De eerste landelijke slaappleaatsstelling werd gehouden in november 2004. Deze telling vond plaats met als doel duidelijkheid te verschaffen over de populatiegrootte in Nederland. Destijds werd deze geschat op 1000 individuen. Met de telling werd de populatiegroei bevestigd; in totaal werden 5400 Halsbandparkieten geteld. Veruit de meeste Halsbandparkieten werden geteld in de twee steden die de bakermat vormen van de landelijke populatie. In Den Haag werden 3200 Halsbandparkieten geteld (op de slaappleaats in Voorburg) en in Amsterdam werden 1800 Halsbandparkieten geteld, verdeeld over drie slaappleaatsen. In Rotterdam bestond een prille lokale populatie uit 280 individuen. Utrecht kende nog

geen halsbandparkietenpopulatie. Buiten de grote steden was de populatie ronduit klein. In totaal werden 127 Halsbandparkieten geteld; 67 in Haarlem en 60 in Leiden/Leiderdorp. Van de gehele landelijke populatie leefde dus 7,5% van het totaal buiten Den Haag en Amsterdam (figuur 3a & 4).

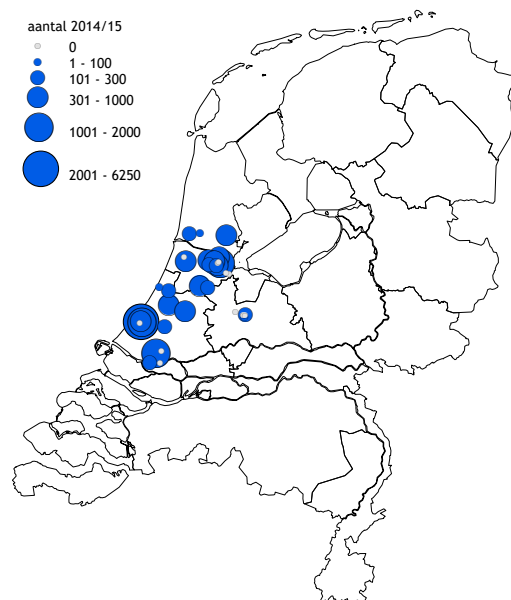
Tien jaar later in de winter van 2014/15 was de landelijke populatie van Halsbandparkiet gegroeid naar 9600 individuen, waarvan 3200 (33,3 %) buiten Den Haag en Amsterdam. Deze telling was de laatste in een reeks van zes jaar, waarin de landelijke populatie tamelijk stabiel rond de 10.000 individuen lag. Evenwel daalde het aandeel van de populatie in de grootste steden ten aanzien van de landelijke populatie. In steden in de Randstad tussen Amsterdam, Den Haag en Rotterdam had een ruimtelijke uitbreiding plaatsgevonden. Hiernaast was ook de sprong naar Alphen aan den Rijn

en de stad Utrecht gemaakt. Minstens zo opvallend was de ontwikkeling ten noorden van het Noordzeekanaal, met beginnende populaties in Heemskerk, Krommenie (gemeente Zaanstad) en Purmerend (figuur 3b & 4).

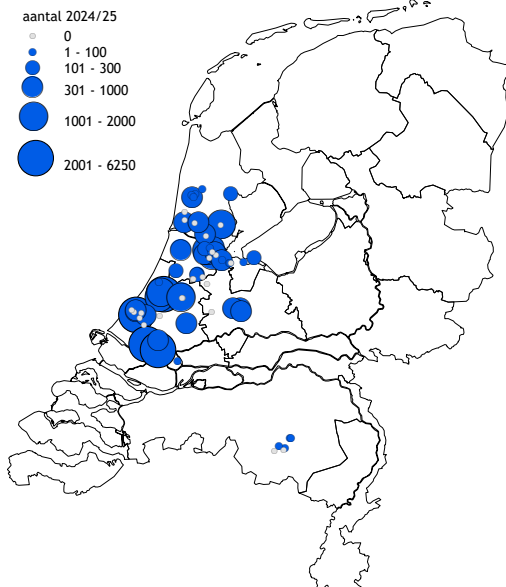
Weer tien jaar later – uit de telling in winter 2024/25 – blijkt dat de landelijke populatiegrootte in tien jaar tijd verdrievoudigd is en in twintig jaar tijd zelfs vervijfvoudigd. Blijkbaar wisselen perioden van stabilisatie en snelle groei elkaar af. Van de huidige populatie leeft 11.350 (40,7%) in Den Haag en Amsterdam. Binnen de Randstad is nog steeds sprake van aantalstoename, met zeer grote slaapplekken in bijvoorbeeld Schiedam (3600) en Leiden (2900), en een duidelijke groei in de stad Utrecht, met inmiddels 1300 Halsbandparkieten op drie verschillende slaapplekken. De uitbreiding ten noorden van het Noordzeekanaal zet door, met vestigingen in onder andere Alkmaar, Heerhugowaard en

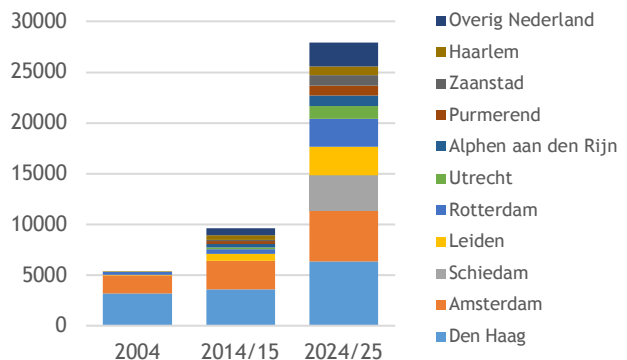
3a. Halsbandparkiet slaapplekken winter 2004/05

3b. Halsbandparkiet slaapplekken winter 2014/15

3c. Halsbandparkiet slaapplekken 2024/25

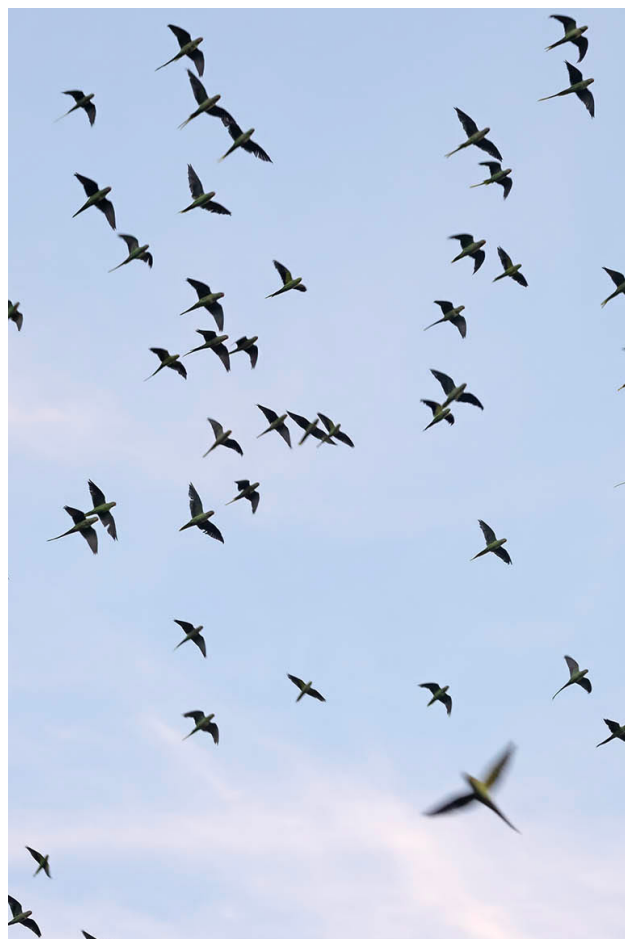
4. Getelde aantallen corresponderend met kaart 3a t/m c. Figuren zijn gebaseerd op landelijke slaapplekstellingen, losse waarnemingen zijn buiten beschouwing gelaten.

Hoorn. Ook is sprake van groei in het Groene Hart met een nieuwe vestiging in Gouda. Een nieuwe geïsoleerde populatie is ontstaan in Eindhoven en de sprong naar Flevoland is gemaakt met een nog kleine slaappleaats in Almere (figuur 3c). Inmiddels huisvesten in Nederland negen gemeentes 1000 of meer Halsbandparkieten (figuur 4).

5.4. Grote Alexanderparkiet

In Nederland is momenteel één lokale populatie van de Grote Alexanderparkiet. Vrijwel de volledige populatie leeft in en rond Amsterdam. Deze vogels slapen op één grote slaappleaats in het Oosterpark. In december 2024 werden 950 vogels geteld en in januari 2025 980. Buiten de hoofdstad werden in deze maanden uitsluitend losse individuen gemeld bij de simultaantellingen. In Haarlem werd Grote Alexanderparkiet niet geteld, zoals in het verleden weleens het geval was.

Een lange tijd bleef de landelijke Grote Alexanderparkietenpopulatie klein. In 2013/14 werden voor het eerst meer dan 100 parkieten geteld. Hierna lijkt de populatiegroei in een stroomversnelling te zijn gekomen. Sinds de vorige telling in 2021/22 is de populatie gegroeid met gemiddeld meer dan 100 individuen per jaar.

Grote Alexanderparkieten bij de slaappleaats in het Oosterpark te Amsterdam. Foto: Harvey van Diek.

Tabel 2. Aantal Grote Alexanderparkieten in Nederland gebaseerd op landelijke slaappleaatsstellingen.

Stad	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2021/22	2024/25
Amsterdam	50	64	65	59	142	145	580	980
Haarlem	8	4	0	0	3	0	0	0
Heerenveen	0	0	0	0	0	0	5	0
Nunspeet	0	0	0	0	0	0	3	0
Groningen	0	0	0	0	0	0	3	2
Zaandam	0	0	0	0	0	0	0	1
Den Haag	0	0	0	0	0	0	0	1
Texel	0	0	0	0	0	0	0	1
Totaal	58	68	68	59	145	145	591	985

5.5. Monniksparkiet

In Nederland zijn momenteel twee kleine lokale populaties van Monniksparkieten: in Apeldoorn (GI) en op Goeree (ZH).

Apeldoorn

In Apeldoorn werden op 21 december in en rond het Mheenpark ten minste negen Monniksparkieten geteld, maar zeer waarschijnlijk zaten er meer. Op 11 januari is weer geteld van 15.30 en 16.30 uur. In de top van een berk werden weer negen parkieten geteld, die zich tussen 16.00 en 16.30 uur verplaatsten naar de nesten. Afgelopen jaar waren drie nesten bezet. Monniksparkieten zijn op basis van het verenkleed op leeftijd te brengen. De leeftijden van de getelde parkieten waren opvallend: het ging om drie tweedejaars vogels (geboren in 2023) en zes onvolwassen (uit 2024). Dit zou betekenen dat de adulte Monniksparkieten elders verblijven. In september 2024 werden hier minimaal zes volwassen vogels geteld (mededeling P. Lindeboom). De huidige lokale populatie wordt geschat op 9 tot 15 individuen.

Goeree

Op Goeree leefde de lokale populatie van Monniksparkiet tot voor kort eigenlijk alleen in en rond Ouddorp. Anno begin 2025 zijn de Monniksparkieten echter veel meer verspreid op Goeree dan voorheen en bouwen op meerdere plaatsen nesten in de bomen (mededeling K. Tanis). Deze populatie wordt geschat op 30 tot 40 individuen.

Rest van Nederland

In februari 2023 is in Midden-Drenthe bewust een groepje van zes Monniksparkieten vrijgelaten door een bewoner. Deze en alle andere deelpopulaties die her en der in Nederland bestonden, zijn terug gevangen of op natuurlijke wijze verdwenen.

De totale Nederlandse populatie wordt voor de winter van 2024/25 geschat op 39 – 55 individuen. Hiermee is de populatie in aantal stabiel over de afgelopen twintig jaar. De ruimere verspreiding op Goeree zou echter een voorteken kunnen zijn van een verdere uitbreiding, zoals die in andere landen op het Europese continent ook heeft plaats gevonden.

Tabel 3. Aantal Monniksparkieten in Nederland gebaseerd op landelijke simultaantellingen.

Stad	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2021/22	2024/25
Apeldoorn	12	20	14	7	15	27	16	9-15
Ouddorp	15	34	20	36	40	25	11	30-40
Hellevoetsluis	15	4	3	0	0	0	0	-
Totaal	42	58	37	43	55	52	27	39-55

Monniksparkiet bij nest met jongen in het Mheenpark te Apeldoorn. Foto: Harvey van Diek

6. Discussie

6.1 Toekomst van parkieten in Nederland

Nederland heeft de twijfelachtige eer dat het de meeste exotische vogelsoorten huisvest van alle Europese landen. Het voorkomen van de Halsbandparkiet en Grote Alexanderparkiet is niet meer weg te denken uit Nederland. Deze twee soorten behoren inmiddels tot de meest algemene exoten in ons land (tabel 4). In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de vraag wat het recente verleden ons vertelt over de toekomst van parkieten in ons land.

De populatiegrootte van de Halsbandparkiet heeft zich in de afgelopen twintig jaar vervijfvoudigd en ook de ruimtelijke verspreiding is in deze periode toegenomen van 6 naar 26 gemeentes met slaapplaatsen. In 2004/05 was het voorkomen nog een grootstedelijk fenomeen, slechts 2,3% van het aantal Halsbandparkieten werd geteld buiten de vier grote steden. Bij de telling in winter 2024/25 is dat 44,1%. Het einde van de groei lijkt nog lang niet in zicht. Elke bebouwde kom is in principe geschikt als leefgebied voor de Halsbandparkiet. Zodra een nieuw gekoloniseerde gemeente ‘verzadigd’ raakt, kan de Halsbandparkiet de sprong maken naar een nieuwe gemeente.

De exponentiële aantalstoename van de Grote Alexanderparkiet is van zeer recente datum. Dit maakt het lastig in te schatten wat de te verwachten verdere ontwikkeling is. De soort is een standvogel met neiging tot zwerven na het broedseizoen. In Nederland is momenteel één lokale populatie van de Grote Alexanderparkiet; vrijwel de volledige Nederlandse populatie leeft in en rond Amsterdam. Tot en met het afgelopen broedseizoen werd de soort amper waargenomen buiten het bekende verspreidingsgebied. Maar in 2024 werden in de maanden augustus tot en met november verschillende groepjes waargenomen ver buiten de regio. In Noord-Holland werd de soort noordelijk waargenomen tot en met Texel. Naar het zuiden werden waarnemingen gedaan tot in de stad Utrecht. Het ging in totaal om zeker vijftig vogels verdeeld over verschillende groepjes. De soort lijkt de Halsbandparkiet te volgen en het is zeer goed mogelijk dat op zeer korte termijn de ruimtelijke verspreiding zal groeien en dat de soort zich vestigt buiten het huidige bolwerk.

De Nederlandse populatie van de Monniksparkiet schommelt nog steeds op een laag niveau en is nog nooit boven 100 individuen uitgekomen. Het is nog onduidelijk waarom de populatie Monniksparkiet niet groeit. In Apeldoorn wordt verondersteld dat predatie door met name Sperwers een rol kan spelen, waardoor de populatie rond hetzelfde niveau blijft.

Tabel 4. Overzicht van de meest recent geschatte grootte van de winterpopulatie van de tien meest algemene exotische vogelsoorten in Nederland.

Soort	Winterpopulatie	Periode
Fazant	50.000 - 100.000	2013 - 2015
Grote Canadese Gans	51.100 - 70.800	2016 - 2021
Soepeend	40.000 - 70.000	2013 - 2015
Nijlgans	38.900 - 43.100	2016 - 2021
Halsbandparkiet	27.500 - 28.000	2024 - 2025
Soepgans	11.200 - 12.700	2016 - 2021
Kleine Canadese Gans	1500 - 2600	2016 - 2021
Mandarijneend	600 - 1200	2013 - 2015
Grote Alexanderparkiet	950 - 985	2024 - 2025
Muskuseend	300 - 600	2013 - 2015

6.2 Concurrentie en overlast

Exotische parkieten benutten in het gematigde klimaat van Nederland een ecologische niche die – vanwege het natuurlijk ontbreken van papegaaiaachtigen – niet wordt opgevuld door andere vogelsoorten. Niche is de rol die een organisme heeft binnen een ecosysteem. Bovendien profiteren de soorten van een niet natuurlijke voedselbron in de vorm van bijvoeding door mensen. Dit geldt in hoge mate voor de Halsbandparkiet. In Europa wordt wel gevreesd voor (nestplaats)concurrentie met inheemse vogelsoorten (Hernandez-Brito *et al.* 2018, Strubbe & Matthyssen 2009), al zijn de onderzoeksresultaten niet unaniem en voor de Nederlandse situatie nog onbewezen. Bovendien zijn er geen trends van inheemse soorten die daarop wijzen. In Nederland betreft dit vooral de eveneens in stedelijk gebied voorkomende Grote Bonte Specht en Boomklever. Beide soorten laten een landelijke toename zien, zowel in aantal als in ruimtelijke verspreiding. Van concurrentie door de Grote Alexanderparkiet met andere soorten holenbroeders is nog niets bekend.

Voor Monniksparkiet geldt een ander verhaal dan voor de twee hierboven genoemde soorten; de populatie blijft op hetzelfde niveau en maakt vooralsnog geen groei door. De ruimere verspreiding op Goeree zou echter een voorteken kunnen zijn van een verdere uitbreiding en groei, zoals in andere landen op het Europese continent ook heeft plaatsgevonden. Het is bekend dat niet-inheemse populaties van Monniksparkiet een negatief effect kunnen hebben op lokale populaties van inheemse vogelsoorten (Keller *et al.* 2020). Mede om deze reden zal Monniksparkiet mogelijk worden toegevoegd aan de Unielijst van invasieve exoten. Wegvangen werkt als beheersmaatregel bij kleine populaties (Biemans, 2020).

Inmiddels is duidelijk dat de Halsbandparkiet in Nederland een schadesoort kan zijn, vooral voor fruit- en bomentelers (Gommer *et al.* 2019). Van de Grote Alexanderparkiet en de Monniksparkiet is dit tot nu toe alleen nog uit het buitenland bekend. Zeker naarmate populaties van de soorten zich ruimtelijk uitbreiden, neemt het risico op dergelijke schade toe.

6.3 Hoe verder?

Het voorkomen van parkieten in Nederland lijkt het maximum nog niet te hebben bereikt. Onder de huidige omstandigheden zullen de soorten in aantal en

verspreiding kunnen blijven toenemen. Bovendien vinden steeds verschillende nieuwe, onafhankelijke ontsnappingen en vrijlatingen plaats waardoor nieuwe plekken bevolkt kunnen raken. De uitbreiding van stedelijk gebied, de aanmoediging om vogels te voeren en het steeds frequenter voorkomen van zachte winters, als gevolg van het opwarmende klimaat, zullen in het voordeel zijn van deze parkietensoorten. In de nabije toekomst blijft vervolgonderzoek naar het voorkomen van parkieten in Nederland noodzakelijk om de populatieontwikkeling en de eventuele bijeffecten te volgen. Ook een nadere analyse op regionaal- of gebiedsniveau naar de invloed van parkieten op inheemse vogelpopulaties is zeer wenselijk.

Halsbandparkietenslaapplaats in Hoorn, januari 2025. Foto: Birgitte Smith

7. Dankwoord

Veel dank gaat uit naar de vele tellers. De coördinatoren ter plaatse zorgden ervoor dat iedereen op de juiste teldatum op de juiste plek aanwezig was. Het gaat om de onderstaande personen, per gemeente. De lokale coördinatoren zijn vet gedrukt.

- Aalsmeer: Christian Kooij
- Alkmaar: **Harry Smit**, Anneke Bouman, Jan Hendriks, Marjan Dekker
- Almere: Carol Vrolijk, Ton Eggenhuizen, Greet Boomhouwer, Hugo Wieleman
- Alphen aan den Rijn: Stef Strik, Auke Lever
- Amsterdam: **Frank van Groen**, Adrie Streefland, Anne-Marie Karremans, Annet ten Have, Astrid Schelvis, Cathy Wiersema, Emma Hagedoorn, Hannah Manneke, Jan Brandenburg, Jan Jongejans, Jip Binsbergen, Jos Vrolijk, Koen Wonders, Lore Nizet, Manon Meester, Manuel Segond von Banchet, Marina den Ouden, Otto Nijenhuis, Pieter van der Linden, Roely Bos, Ruud Wolterman, Teun van Dijk, Tycho Fokkema, Walter Duijvis, Wendela Tenner, Will Price, Otto Levelt
- Apeldoorn: Peter Lindeboom
- Castricum: Aalko Veldman
- Delft: Jip Louwe Kooijmans
- Den Haag: **Reinder de Boer**, Ernie Kraal, René Hobijn, Ilse Duijvestein, Sander Bik, Tim Den Outer
- Eindhoven & Veldhoven: **Rick Meulendijks**, Mark Sloendregt, Fred de Blom, Jack Bos, Frans Hijnen, Wim Deeben, Joost Vullings
- Goeree: Krijn Tanis
- Gouda: Hans van Gasteren
- Haarlem en Nieuw-Vennep: **Johan Stuart**, Ed Hoek, Marco van Wieringen, Priya Nair, Melody Raven, Bernard Dragtsma, Gerard Beekman
- Heemskerk: Tom Damm
- Heerhugowaard: Eduard van Amstel
- Hendrik-Ido-Ambacht: Richard van Vugt, Matthieu Plaisier
- Hoofddorp: Bernard Dragtsma
- Hoorn: Brigitte Smith
- Kudelstaart: John van der Woude, Jip Louwe Kooijmans
- Leiden & Leiderdorp: **Ron Mes**, Stan van der Laan, Reinier de Man, Jos van Duivenvoorden
- Mijdrecht: Jip Louwe Kooijmans
- Nieuw-Vennep: Gerard Beekman
- Purmerend: Kerstin Monsanto
- Rotterdam & Schiedam: **Sander Elzerman**, **André de Baerdemaeker**, Mayke de Vos, Evelien van Doorn, Niels Godijn, Daan van der Sluis, Rik van der Linden, Ellis Prinse
- Uithoorn: Jip Louwe Kooijmans
- Utrecht: **Albert de Jong**, Eckhart Heunk, Nanne Nauta, Gerrie Abel, Wilco Stoopendaal, Yorick Smakman, Monique Kersten, Joost van Buren
- Voorhout: Mariska de Graaff
- Weesp: Tjeerd Ploeg
- Woerden: Jip Louwe Kooijmans, Ard Wagenaar
- Zaanstad: **Philip Laan**, Kees de Jager
- Zoetermeer: Robertus Bolle, Hanne Kunnen

Literatuur

- Biemans, B. 2020. Monniksparkieten, in een lastig park(i)et zitten. Dierplagen Informatie 2, 2020.
- van den Bremer L., Klaassen O. & van Roomen M. 2008. Slaapplaatsen van vogels: toekomstig verspreidings- en monitoringonderzoek. Sovon-informatierapport 2008-05. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Cramp, S. 1985. Handbook of the birds of Europe, the Middle east and North Africa Volume IV. Oxford University Press, Oxford, London, New York.
- Czajka C., Braun M.P. & Wink M. 2011, Resource Use by Non-Native Ring-Necked Parakeets (*Psittacula krameri*) and Native Starlings (*Sturnus vulgaris*) in Central Europe. The Open Ornithology Journal, 2011, 4, 17-22.
- Del Hoyo J., Elliot A. & Sargatal, J. eds. 1997. Handbook of the Birds of the World. Volume 4. Lynx Edicions, Barcelona.
- van Els P. 2022. Parkieten in Nederland in de winter van 2021/22. Verslag van slaapplaatstellingen. Sovon-rapport 2022/11. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Gommer, R., A. Guldemond & J. Lommen. 2019. Schade door de halsbandparkiet in de fruitteelt. CLM, publicatienummer 999, Culemborg.
- Hernández-Brito D., Carrete M., Ibáñez C., Juste J. & Tella J.L. 2018. Nest-site competition and killing by invasive parakeets cause the decline of a threatened bat population. Royal Society Open Science, 5(5), 172477.
- Hong Y., Yuan Z. & Liu X. 2024. Global drivers of the conservation-invasion paradox. Conservation Biology. 10.1111/cobi.14290.
- Hornman M., Koffijberg K. & Louwe Kooijmans J. 2023. Handleiding Sovon Watervogel- en Slaapplaatsmonitoring. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Keller V., Herrando S., Vorišek P., Franch M., Kipson M., Milanese P., Martí D., Anton M., Klvanová A., Kalyakin M.v., Bauer H.-G. & Foppen R.P.B. 2020. European breeding bird atlas 2: Distribution, abundance and change. Lynx Editions, Barcelona.
- Keijl, G.O. 2001. Halsbandparkieten (*Psittacula krameri*) in Amsterdam, 1976-2000. Limosa 74 (2001): 32-35.
- Klaassen O. 2011. Slaapplaatstelling Halsbandparkieten in Nederland, januari 2011. Sovon-informatierapport 2011/04. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Klaassen O. 2013. Halsbandparkieten in Nederland in de winter van 2012/13. Sovon-rapport 2013/18. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Klaassen O. 2014. Halsbandparkieten in Nederland in de winter van 2013/14. Verslag van slaapplaatstellingen. Sovon-rapport 2014/16. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Klaassen O. & Hustings F. 2010. Slaapplaatstelling Halsbandparkieten in Nederland, januari 2010. Sovon-informatierapport 2010/05. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Klaassen O. & van Kleunen A. 2012. Halsbandparkieten in Nederland in de winter van 2011/12. Verslag van slaapplaatstellingen en adviezen voor toekomstige monitoring. Sovon-rapport 2012/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- van Kleunen A., van den Bremer L., Lensink R. & Wiersma P. 2010. De Halsbandparkiet, Monniksparkiet en Grote Alexanderparkiet in Nederland: risicoanalyse en beheer. Sovon-onderzoeksrapport 2010/10. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Van Kleunen A., Kampichler C. & Sierdsema H. 2014. De verspreiding van Halsbandparkiet en andere in het wild voorkomende papegaaiaachtigen (*Psittaciformes*) in Nederland. Sovon-rapport 2014/31.
- Louwe Kooijmans, J. 2006. De halsbandparkiet; biologie, historie en de eerste landelijke telling. Natura 103(2006)2 & De Gierzwaluw, 42(3), 16-19.
- Marchetti, M. & Engstrom, T. 2015. The conservation paradox of endangered and invasive species. Conservation Biology. 30. 10.1111/cobi.12642.
- Melchers, M. & Daalder, R. 1996. Sijsjes en drijsijsjes. Schuyt & Co Uitgevers en importeurs BV, Haarlem.

Strubbe D. & Matthyssen, E. 2009. Experimental evidence for nest-site competition between invasive ring-necked parakeets (*Psittacula krameri*) and native nuthatches (*Sitta europaea*). *Biological Conservation*, 142(8), 1588-1594.

Zingel D. 1990. Zum Vorkommen des Halsbandsittichs (*Psittacula krameri*) im Schloßpark von Wiesbaden-Biebrich. *Jahrb Nass Ver Natkd* 1990; 112: 7-23

Online bronnen:

iucnredlist.org

knmi.nl.

In opdracht van:

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

